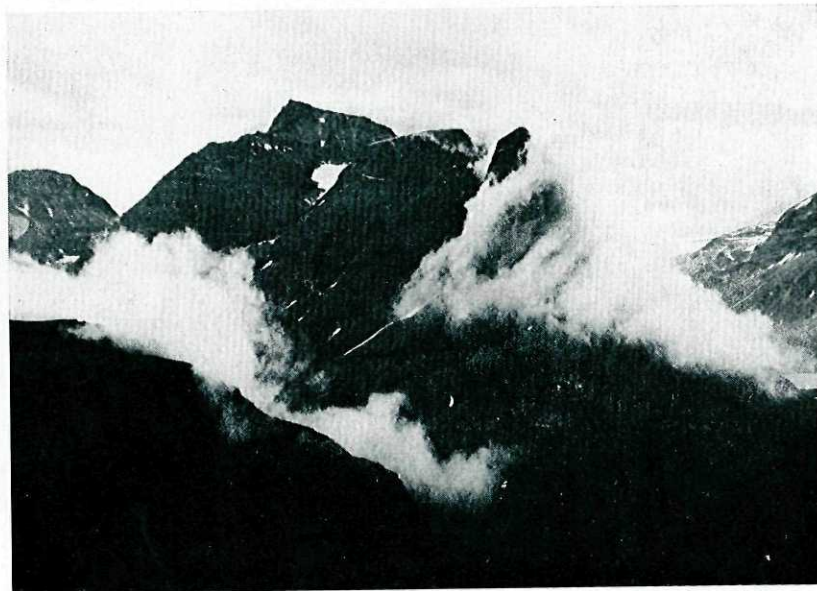

Fjell og strå.

Foto: Knut Bakken

Fotografering — en hobby for alle

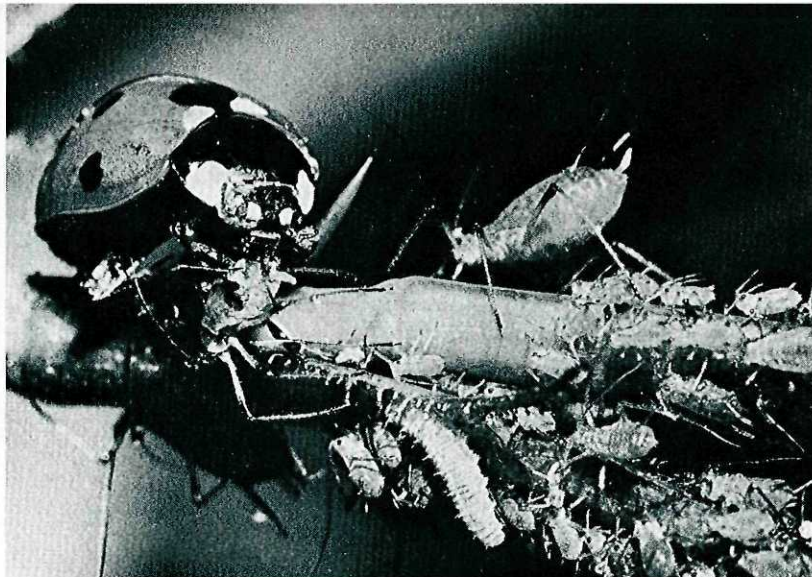
AV PASTRI

Fotografering er en hobby som vinner stadig nye venner, spesielt blant den yngre garde som får en viss innføring og trening i fotografering gjennom formingsfaget i ungdomsskolen. Mange kjøper seg sitt eget kamera, og benytter skolens mørkerom til fremkalling av sine bilder. Foreldre har også oppdaget at fotografering er en sunn hobby. Det får de unge til å beskjeftige seg med noe, det er ingen passiv hobby. Interessen for miljø, mennesker og natur ser ut til å øke kraftig når man i en kort tid har hatt fotografering som hobby. Man skal heller ikke glemme at fotografering er en hobby hele familien kan ha glede av, gjennom de bilder som blir tatt på turer o.l.

Når det gjelder utstyret som skal kjøpes, så er det helt klart at det ikke må kostbart utstyr til for å ta gode bilder. Riktignok kan mer avanserte kameraer løse flere oppgaver og benyttes til fotografering under forhold der det enkle kameraet ikke strekker til, men for den som ikke akter å gå alt for ivrig opp i fotograferingen, vil det enkle kamera være til glede og nytte.

Selv om kameraet ikke har en eneste innstilling er det likevel noen småting man bør huske på for å gjøre bildene bedre. Det viktigste er å holde kameraet støtt og trykke utløseren sakte ned. Unngå den feilen som mange gjør når de trykker utløseren hurtig ned. Da blir det som regel bevegelse i bildet. Kameraet blir holdt riktig foran øyet når man kan se alle fire kantene i søkeren tydelig. Hvis ikke alle fire kantene sees skarpt, kan kameraet holdes stille og øyet flyttes noen millimeter, til siden, opp, eller ned — inntil alle fire kantene sees klart.

Hvis kameraet ikke har avstandsinnstilling bør man ikke gå nærmere motivet enn 1,2—1,5 meter. Skarpest bilder får man mellom 2 og 10 meter. Med blitz bør ikke avstanden til motivet være mer

Et eksempel på god nærfotografering. «Maribøne spiser bladlus»

Foto: Knut Bakken

enn 2,5—3 meter med enkle kameraer. Er det røyk i rommet bør ikke avstanden være så stor en gang. Det er alltid viktig å holde et øye med bakgrunnen. Der finnes det ofte ting som kan forstyrre og ødelegge resten av bildet. (eks. lampetter, malerier, blomster, stolper, trær osv.) Dette kan unngås ved å gå noen skritt til siden, ned på kne, opp på en sten e.l. Bakgrunnen bør være så ensfarget og rolig som mulig. Himmel, ensfarget vegg, snø, en stor gardin og vann er eksempler på dette.

Vær ikke redd for å ta nærbilder. Ta derfor flere bilder på korteste tillatte avstand enn det De er vant til. Nærbildene kommer gjerne som et tillegg, ved at det tas både avstandsbilder og nærbilder av samme motiv. Avstandsbilder for å vise hvor tingene foregår, nærbildene for å vise hvem og hva.

Størst muligheter har selvfølgelig dem som fotograferer med speilreflekskameraer. Når det gjelder lysforholdene for denne typen kameraer registrerer eksponeringsmåleren det lys som reflekteres fra motivet, gjerne de nærmeste omgivelser. Ved fotografering av landskap bør man rette kameraet ned mot bakken for å måle, ellers vil lyset fra himmelen få for stor innvirkning og bildet vil bli for mørkt (underekspontert). Særlig i overskyet vær er det viktig at

Vinterdag på Selbuskogen.

Foto: Svein Aage Hatlelid

måleren ikke registrer himmellyset — under slike forhold er det lurt å måle lyset så nær motivet som mulig. Mål aldri lyset mot store mørke eller meget lyse flater — men finn en middels grå flate.

Noe av hensikten med speilreflekskameraene er å gi fotografen muligheten til å variere billedutsnittet, uten å forandre standpunkt. Dette kan gjøres ved å skifte objektiv. Ved å kombinere disse to ting, avstand og objektiv, kan man også forandre perspektivet i bildet. Går man nærmere og benytter en vidvinkel vil forgrunnen bli fremhevet, velger man større avstand og benytter teleobjektiv, så vil forgrunnen virke mindre og bakgrunnen større enn med normalobjektiv. Mellomringer og belgutstyr gir muligheten til å fotografere på meget kort hold med speilreflekskameraer — man kan gjerne få et motiv på 2 x 3 cm til å fylle hele bildet. Nærfotografering er forøvrig nesten en hobby for seg.

Det kan være grunn å legge til at for vinterfotografering trenger man ekstra forholdsregler for å få et brukbart resultat. Det gjelder alle kameratyper. Landskapsbilder om vinteren blir best i solskinn. La solen falle inn fra siden. I gråvær bør oppmerksomheten heller rettes mot nærbilder, portretter o.l. Med fargefilm i kameraet bør man ha et filter foran objektivet for å dempe på over-skuddet av blått lys. Dette er særlig viktig på høyfjellet. Med sort/hvitt-film bør man bruke gulfilter for å unngå at himmelen blir

«Soloppgang på Geitfjellet i Bymarka» viser hva det går an å få til i motlys.

Foto: Knut Bakken

helt hvit. Skyer, og skygger i snøen kommer bedre frem med et slikt filter.

Når det gjelder filter, er det ingen tvil om at de gir bedre bilder, men det kan være lurt å huske at de aller enkleste kameratypene som regel ikke har en objektivtubus som er laget slik at man kan feste et filter. Da kan man bare glemme hele filterbruken, og må ta større hensyn til værforholdene.

For å avslutte med litt mer vinterfotografering, så la ikke lysmåleren bli lurt av den voldsomme lysrefleksjonen fra snøen. Rett derfor måleren, eller kameraet hvis måleren er innebygget der, mot en middels mørk flate og mål lyset på den. Hvis man har et enkelt kamera uten innstillinger, så ta helst bare vinterbilder i solskinn — i overskyet vær er lyset alt for svakt til at man kan få gode resultater. Forsøk også bilder i motlys. Solen kan «gjemmes» bak trær, en person, en sten e.l.

Ta ikke bare ett bilde. Ett enkelt bilde kan være vakkert, som ren fotokunst eller det kan være et bilde som viser et øyeblikk fra en hendelse eller opplevelse. Men som oftest har man mest glede av familiefotografering hvis man tar en serie bilder som tilsammen forteller en historie. Fotografér fra forskjellige vinkler, og er man i tvil kan det tas en to-tre bilder med variert innstilling på kameraet.

Kommer det noen bak?

Foto: Knut Bakken

Selvfølgelig finnes det mange andre tips som en amatør fotograf kunne ha nytte av for å bli tilfreds med sin hobby, men følges noe av det som er nevnt her, så vil resultatet bli brukbart. Erfaringen og kunnskapene utvikler seg for hvert bilde man tar. Fullt utbytte og glede av en tur får man først når kameraet tas med og brukes flittig.